جەلیل کاکە وەیس

باران و شاپەڕی خەیاڵ

بەکەسێکی شلەژاو دەچوو یاخود ترسێکی کتوپڕی بووکەوا لەو کاتەدا هەناسەی سوارکرد. بەڵام سیمای هیچ ئاستەنگێك لەو شوێنەدا کەلەبەری لێ نەگرتبوو. بۆیە گوتت:

– ئیدی مرۆڤەو دەیان سەرەداری ئاڵۆزاو لەناخی دا بەیەكدا چوون. جاری وا هەیە مرۆیەکت بەدرێژایی تەمەن بۆ یەکاڵا نابێتەوە دیسان ئەمەش پاژێکی بچووکی نهێنی یە گەورەکەی گەردوونە. خۆ ئەگەر واش نەبوایە ئەوا سەرانسەری گەردوونەکە دیوەو دەرو ڕووکەش دەبوو.

هێشتا لەباری سەرنج بەولاوە زمانت نەهاتۆتەگۆ. هەروا تەماشای دەکەیت‌و زۆریش نی‌یە خۆت ترنجانۆتە نێو ژاوە ژاوی ئەم چایخانەیە. بەڵام ڕێکەوت بەرانبەر یەکدی دای‌نیشاندن. تۆش خاڵ‌و بۆرت بەم جۆرە خستە سەر ڕێکەوتەکە:

لەڕووکاردا تیغێکی زاخاو دراوە. بەڵام تەماشا هەر دەڵێیت فیێی لێ هاتووە خۆ پێش نەختێك ئەوەندە کپ بوو لەمانگە شەوی لادێیەکی ئەم گەرمیانە دەچوو. دەبێ تووشی گێچەڵی بیرو ئەندێشە بووبێت. بەڵام من هەر بۆ خۆم وا دەڵێم! خۆ ناشکرێت دەمی پرسیاری لێ‌داپچڕم. کێ دەڵێ وەڵامیشم دەداتەوە؟ لەوانەیە بە ووشەیەکی مزر بناگوێی پرسیارەکەم سڕیش بکات. نەء... ئەمە ناکرێت. بەڵام لەوانەیە هەر ئێستا هەڵبسێ‌و فڕکەی لێ‌بکات‌و منیش بەکوڵێ نیگەرانی دەروونەوە جێ‌بهێڵێ! گریمان وا ڕۆیشت چی لەمەسەلەکە دەگۆڕێت! دەم‌ناسێت دەی‌ناسم! منیش یەکجار سەیرم بزانە خۆم لەقەرەی چی دەدەم!؟ بێ ئۆقرەیە بۆ خۆی بێ ئۆقرەیە.

ئەو دەمەی ئەو هاتە ژوورەوە تۆ ماوەیەك بوو لەگەڵ بێ‌دەنگی دا ئامێزان بوویت. ئەوەندەی دەرفەتیشت ببوایە گوێی خۆت لەمەردمەکەی نێو چایخانەکە کپ دەکردو بۆ چۆڕاوگەی ناڤوڕەکانی شەقامەکە هەستت زاڵ دەکرد کە لەگەڵ لێزمەی بارانەکەدا شڵپ‌و هووڕ دەکەوتە سەر شۆستەکان‌و ڕووی شەقامەکەی دەشۆردەوە. تا ئەو دەمەش لەگەڵ کەسێك‌دا سەرەداوی ئاخاوتنێکت با نەدابوو، کە ئەمیش هاتە ژوورەوە دەم‌و دەست دەمی چەترەکەی گردکردەوەو بەرانبەرت دانیشت. تۆش تەنها دەستی بەخێرهاتنت بۆ بەرز کردەوەو ئیدی – بەرەو دەرەوە هەڵت ڕوانی‌و خەریکی تێرامانی خۆت بوویت. بەڵام دوای گاڤۆکەیەك نیگات گواستەوە سەر ئەو. بێ ئەوەی بایەخ بە دەوروبەری خۆی بدات کاغەزێکی فلسکابی خستە سەر مێزەکەو ئانیشکی دادایە سەری. بە توندی نیگات لەکاغەزەکە گیرکرد. جارجاریش دەت‌گواستەوە سەر ڕوخساری کە لەگەڵ خوێندنەوەی دێرەکان‌دا چارەی لێك دەدا یان بزەیەکی دەهاتێ کەرەسەیەکی نوێت بۆ ڕەخسا. بەڵام تا دەهات دەبوو بە خولیاو بەرینتریش دەبوو. نەت دەزانی چ سەودایەکە وا بەرەو ووشەو دێرەکانی ئەوکاغەزە پەلکێشت دەکاو لێت بووە بەو مەتەڵە مەزنە. ویستت سەرە داوی باسێکی لەگەڵ‌دا بکەیتەوە سا بەڵکو بگەیتە نێو ووشەو دێرەکان. بەڵام ئەوەی لەنگەری بەلەسەبی سەوداکەتی گرتبوو ئەم لێکدانەوانە بوو:

– چۆن دەکرێ وا تێ‌هەڵچم! نا.. نا با جارێ ئەو لێ‌بێتەوە ئەوسا هیچ نەبێ دەڵێم: (ڕۆژەکەی زۆر تەم‌و مژەو بارانەکەشی بەخوڕەمە. بەڵام بەوەی باشە دنیا سارد نی‌یە!) دیارە ئەویش پاسووخێکی قسەکەم دەداتەوە. لەوانەیە تەنها بڵێت: (ڕاست دەکەیت) و ئیدی دەرگای گفتوگۆم لەسەر دابخات، بەڵام منیش ئەوەندە ساویلکە نیم چۆن دێڵم ئەو هەلەم لەدەست بچێت! یەکسەر (ڕاست دەکەیت)ەکەی ئەو دەقۆزمەوەو دەست لەجەمسەری باسێك گیردەکەم، دیارە ئەویش لێ دەبڕێ بەشێك لەو نیگەرانی‌یەی ڕوخساری لەسەر کاغەزەکەوە بەرەو زاری ڕادەگوێزێت دیارە ئەمەش ئەرکێکەو وا بەسەر منەوە. گەرەکە بیمە دینەمۆو ماشینی دەروونی بزوێنم هیچ نەبێ لەکەش‌و ئاوو هەواوە دەست پێ دەکەم.

چەرە دوکەڵی جگەرەکێشان هەناسەی نێو چایخانەکەی سوارکردبوو، بەڵام بەوەی باش بوو پەنجەرەکەی بەرانبەرت درزێکی تێ‌کەوتبوو. دوکەڵەکە لە بنمیچەکەوە گێژی دەخواردو بەرەو درزەکە هەڵپەی خۆ

... بوو. بریّ خوّت سەرزەنشت کرد بەوەی کەوا دوای خولیایەکی
... و بیّهوودە خوّت سەرقاڵ کردووە.. هەر بوّ ئەوەی ئەم بیرە
... دەستت بردو کتێبە بچکوّلەکەت لە گیرفانت دەرهێنا.
... لیّ هەڵدایەوە نیگات لەگەڵ سەرمەشقی موّنوّدراما‌دا
... چاوێکت بە پەرەگرافی یەکەمدا خشان ئێدی وێکرای
... هاتەوە یاد چونکە لەووبەر جارێکت خوێندبوّوە.
... شانوّیی‌یەکی موّنوّدرامایی پێشکەش بکەیت تاك‌رەوی‌یانە
... خوّت دەنواند. ئەم بابەتەش تەسەللای نەدایت بوّیە دەمی
... نایەوەو بەرەو حەشارگەی گیرفانت بەرێت خست.
... چاوت تیّ بری‌یەوە ئەو هێشتا سەری هەڵنەبری‌بوو وەلیّ
... ترە دیاربوو. تەنها هەستت بەوە کرد کە لێوەکانی لەگەڵ
... وشەکان‌دا دەبزوێن‌و ناوبەناویش بوّ زەردەخەنەیەکی هێمن
... ئەوەندەی‌تر لە ئاستی‌دا هوّشت گردکردەوە. لەناختەوە
... بوّ کردنەوەی دەرکەی گفتوگوّ بەم جوّرە هەڵیلکا:
- ... دوکەڵە پیاو دەتاسێنی وابزانم جەنابتان جگەرە ناکێشن؟ ئەو
... هەڵبری‌و بە سستی تەماشایەکی کردی‌و گوتی:
...

... خوّت بوّ گورج کردەوەو گوتت:
- ... بارانیش دیاردەیەکی مەزنی ئەم سروشتەیە. خوّزگە ئەم بارانە
... شەقام‌و شوّستانە دەشواتەوە ئاوهاش دەروونە ناپاکەکانی
... بەڕێز... مەبەستم مروّڤە گەندەڵ‌و ژەنگنەکانە!
... هەمان سستی‌یەوە نیگایەکی بیّ وورشەی ڕەوانە کردی‌و گوتی:
... دەکەی.. دیاردەیە... کیّ مەزنە دووبارە کەوتەوە سەر دوّخی
... دابڕا ئێدی ئەم بوّ چوونانەش سەری بزێوی‌یان لەناخی توّدا
...

... حەریکی پاکنووس کردنی چیروّکێك بێت بوّیە وا سەرقاڵەو لەو
... دابڕاوە. دەتوّ چاوت لی‌یە لەو وایە ئەم شوێنە زیندەوەرێکی
... هەر وایە.. نوسەران جیهانی تایبەتی خوّیان هەیە نەخوازەڵلا ئەو
... کەوا هزروّکەیەك میوانیانە! ئەم تەرزە کەسانەش لایەنە
... کەیان کزەو لەگەڵ هەموو کەسێك‌دا هەڵناکەن. ئیّ بوّ وا نەبن
... جەنجاڵە گریّی لە دەروونی کیّ نەداوە!؟ ئیّ ئەم جوّرە
... هەستیان لەباڵی پەپوولە ناسکترە. ئەوە نی‌یە ئەمیش هەر
... لێرەیە دەنا گیانی چەشنی پەلەوەرێکی سرك لەشەقەی باڵی
... خوّ ئێستا لەکویّ نیشتوّتەوەو شاپەڕی خستوّتە بەر شنەی چ

سروشێك!؟ کەواتە ئەم هاتنەشی بوّ ئەم شوێنە بیّ مەڵامەت نی‌یە! ئەی چوّن! ئەم کەسانە کل لەچاو دەدزن لەبری ئەوەی ڕێکەوت هەڵیان سوڕێنیّ ئەمان خوّیان ڕێکەوت دروست دەکەن. منیش پێویستە ئەم هەلە بقوّزمەوە. بەڵام کارێکی سەخت‌و دژدارەو وا بە ئاسانی ناتوانم خوّم لەقەرەی بدەم هەر چەندە تەماشای دەکەم دەڵیّی کەژێکی سەرکەشەو لوتکەکەی سەرەو ژوور هەڵچووە.. نا ئەمە کارێکی دزێوە با لیّی تێك نەدەم‌و داوە ناسکەکانی خەیاڵەکەی نەپسێنم. ئەندێشەو سوّز چەشنی بەهارە بارانە لەپڕ دای دەکات. نا.. نا. لیّی ناشێوێنم. دەبا بوّ خوّی لەدەریای ئەو جیهانە پەمەیی‌یە مەلەی خەیاڵ بکات.

دووبارە بەرەو شەقامەکە هەڵت ڕووانی. بارانەکە وەك کوندەی سەر بەرەو خوار دای کردبوو. شڵپ و هووڕی ئاوی نا فوّرەکان بەگوڕتر دەهاتە گوێت. ساتە وەختێك تێکەڵاوی دیمەنەکە بوویت. وەلیّ خولیاکە دیسان ختووکەی دایت‌و بەگیری هێنایتەوە. چونکە لەوە ترسای لەپڕ هەڵسێت‌و نیچیرەکەت لە دەست بچێت کە ماوەی پتر لە کاژێرێکە لەپارێزی دای. ئەمجارە پێت لە جەرگی خوّت ناو گوتت:

- بەڕاستی ووڵاتی ئێمە یەکجار سروش بەخشەو. چاوت لی‌یە ئەم بارانە چ دیمەنێکە! ئەم ساڵ گەرمیان فەڕو هاتێتی گەر بەهارەکەشی وابیّ ئەوە هەر مەپرسە!

- ڕاست دەکەیت. بارانەکەی چاکە توّزە ڕووناکی‌یەك کەوتە سووچی دەروونتەوە. بەڵام بەوەدا بە خوّت‌دا شکایتەوە کە ئەم ڕستەیەی دوایت لە ڕێکاری ئەودا نەبوو:

- (ئەو چی لەم بابەت گەلە داوە. ئێستا لە جیهانێکی تردایە. باران دەباریّ تا باریّ ئارەزووی خوّیەتی. منیش زوّر پێم لیّ هەڵبری.).

چاوت تی‌بری‌یەوە ئەو هەر لە دوّخی خوّی‌دا بوو. ئەمجارە بەبیّ ئاگا زارت هەڵێنا: –

- ماموّستا. دەبیّ ببووریت مەبەستم ئەوە بوو کە بڵێم ئاوو هەواکەی شاعیرانەیە چونکە ئێوە کەڵك لە سروشت وەردەگرن.

بە هەمان سستی‌یەوە سەرێکی بوّ هەڵبڕیت و گوتی:

- برا. دەترسم بە شاعیرو ماعیرم بزانیت، نا.. نا، ئەم کاغەزانە گفتنامەی پروّژەیەکن‌و خەریکی لێکدانەوەی سەرمایەو قازانجم!!!

ئێدی توّش بەرزە پیّ هەڵسایت‌و بەرەو دەرەوە خوّت دایە دەم ڕێژنەی بارانەکەوە.

o